

Elektrik Enerjisinde Özelleştirme Politikalarının Mesken (Hane) Tüketicisi Açısından Sonuçları

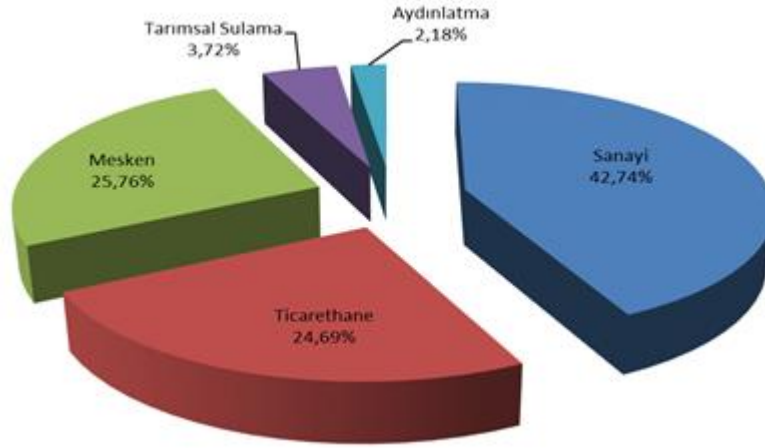
Bilgin AKBAL
Elektrik Yük. Müh.

6 Ocak 2022

Elektrik Enerjisinde Özelleştirme Politikalarının Mesken (Hane) Tüketicisi Açısından Sonuçları

Ülke ekonomilerinin gelişiminde ve sürdürülebilir kalkınmalarında öncü rolü olan Elektrik Enerji Sektörünün Konu Başlıkları “Enerji Kaynakları, Üretim ve Çevrim Tesisleri, İletim ve Dağıtım Sistemleri ve Tüketim” olarak öne çıkmaktadır.

Günümüzde tüketim noktasında sınıflandırmada “Meskenler, Ticarethaneler, Sanayi, Aydınlatma ve Tarımsal Sulama” alanları öne çıkmaktadır. Aşağıdaki tablodan da Meskenlerde kullanılan elektrik enerjisinin toplam enerji kullanımına oranı 2020 yılında %25,76 olmuştur. Bu oran 2019 yılında %24,56 idi.

Kaynak:EPDK 2020 Yılı Faturalanan Tüketimin Tüketici Türüne Göre Dağılımı (%)

Elektrik enerjisi; Meskenlerde Su ve Isınma gibi Elektrik Enerjisi kullanımı da insan yaşam döngüsü içinde “Temel İnsanlık Hakkı” olmanı yanı sıra Sanayi, Ticarethane, Tarım ve Ulaşım Sektörlerinin gelişmesi ve Ülkelerin kalkınmasında önemli yer tutmaktadır. Bu nedenle Elektrik Enerjisi’nin üretilmesi, iletilmesi ve son kullanıcılara kadar dağıtılmasının ucuz hale getirilmesi büyük önem arz etmektedir.

(EPDK) Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu kontrolunda faaliyet gösteren , Özelleştirilmiş Üretim ve Türkiye sathında 21 Bölgede (Bölgesinde tekel olan) faaliyet gösteren Dağıtım Şirketlerinin tüketicilere sundukları hizmetlerin son kullanıcı olan Meskenler (Konutlar) açısından fiyatlandırmaları incelenerek EPDK tarafından açıklanan fiyat performanslarının tüketici enflasyonu ile karşılaştırılması, Faturalar içinde yer alan Vergilerin oranları, Asgari Ücretle ve Medyan Gelir seviyesine göre Yoksulluk sınırı yıllık gelir seviyesine göre Elektrik Faturalarının oranları, Bölgelere göre Kayıp-Kaçak oranlarının seviyeleri ile Elektrik Enerjisi Üretim, İletim ve Dağıtım hizmetlerinin eskiden olduğu (Kamu tarafından mı verilmelidir?) Yoksa bugünkü gibi (Özel Sektör tarafından mı verilmesinin daha uygun olur?) tartışmalarına da ışık tutmaya çalışılacaktır.

Son bölümde Enerji Yatırımlarında Toplumsal Fayda ve Maliyetler hakkında kısa bilgi verilerek EPDK’nın Yönetim Yapısına ilişkin öneriler yer alacaktır.

1- Elektrik Piyasası ve Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu

Ülkemizde Enerji Sektöründeki faaliyetleri düzenlemek üzere Enerji Tabii Kaynaklar Bakanlığına bağlı olarak 20 Şubat 2001 tarih 4628 nolu kanunla Akaryakıt, Doğalgaz ve Elektrik gibi Enerji Piyasaları faaliyetlerinin düzenlenmesi için Kamu Tüzel Kişiliğine haiz, idari ve mali özerkliğe sahip olarak kanun ile kendisine verilen görevleri yerine getirmek üzere **Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu** kurulmuştur.

Ülkemizde geçmişte Elektrik Enerjisinin Üretimi, iletimi ve dağıtımını Kamu tarafından yapılırken; Kamunun verimli olarak hizmet sunamadığı ve toplumun sırtına ekonomik yük getirdiği gerekçeleri ile elektrik enerji üretim tesislerinin önemli bir bölümü ile 21 Bölgeye ayrılan Dağıtım Hizmetlerinin tamamı özelleştirilmiştir.

Türkiye’de 30 Mart 2013 tarihinde yürürlüğe giren; elektriğin yeterli, kaliteli, sürekli, düşük maliyetli ve çevreyle uyumlu bir şekilde tüketicilerin kullanımına sunulması için, rekabet ortamında özel hukuk hükümlerine göre faaliyet gösteren, mali açıdan güçlü, istikrarlı ve şeffaf bir elektrik enerjisi piyasasının oluşturulması ve bu piyasada bağımsız bir düzenleme ve denetimin yapılmasının sağlanması amacıyla çıkarılmış 6446 Elektrik Piyasası Kanunu ile; elektrik üretimi, iletimi, dağıtımını, toptan veya perakende satışı, ithalat ve ihracatı, piyasa işletimi ile bu faaliyetlerle ilişkili tüm gerçek ve tüzel kişilerin hak ve yükümlülüklerini kapsayacak şekilde düzenlenmesi görevini uygulamak üzere;

- a) Bakan: Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı,
- b) Bakanlık: Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığını,
- c) Kurul: Enerji Piyasası Düzenleme Kurulunu,
- ç) Kurum: Enerji Piyasası Düzenleme Kurumunu Kanunla görevlendirilmiştir.

EPDK Vizyonu Güçlü, Rekabetçi ve Şeffaf enerji piyasalarını oluşturacak düzenleme anlayışıyla değer yaratmak, EPDK’nın Misyonu da Enerjinin Yeterli, Kaliteli, Sürekli, Ekonomik ve Çevreyle Uyumlu bir şekilde tüketiciye sunulması için düzenleme ve denetleme yapmak olarak belirlenmiştir.

EPDK’nın Stratejik Amaçlarına baktığımızda;

- Adil ve rekabetçi piyasa ortamını oluşturarak devamlılığını sağlamak
- Piyasada kaliteli ve ekonomik enerji sunulmasını sağlamak
- Etkin ve güvenilir bilgi üretip sunarak öngörülebilir ve sürdürülebilir piyasaları oluşturmak
- Kurumsal kapasiteyi güçlendirmektir.

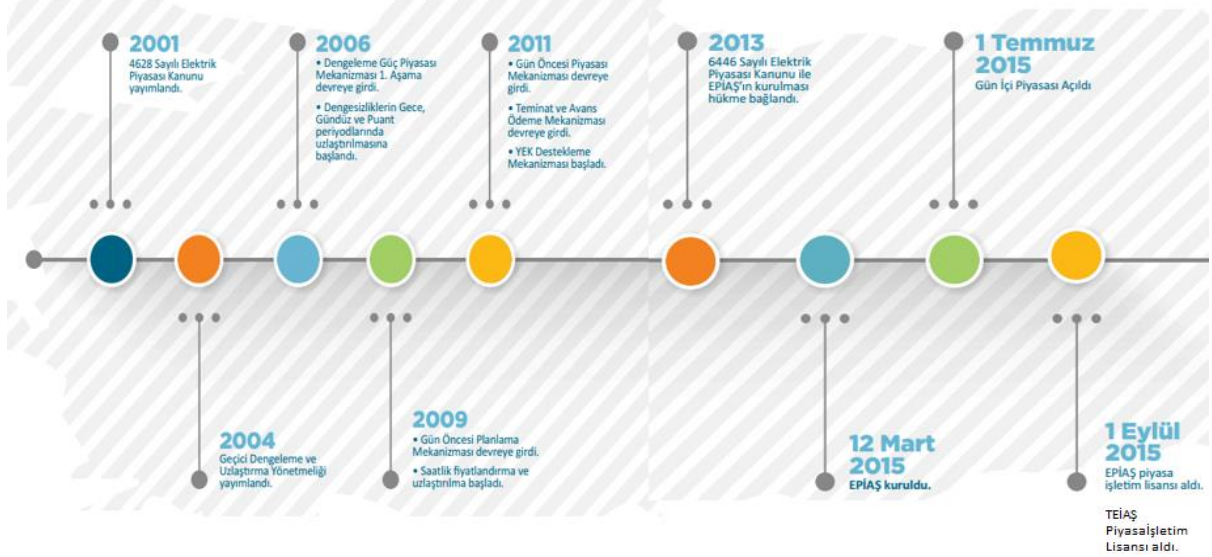
EPDK’nın Değer İfadesi olarak;

- Öncü Ve Yönlendirici: EPDK, piyasa ihtiyaçlarını öngörerek piyasaları yönlendirir.
- Paydaş Odaklılık: EPDK, paydaşlarının görüşlerini dikkate alarak düzenleme yapar ve hizmet sunar.
- Stratejik Bakış: EPDK, stratejik yönetim anlayışıyla geleceğe yönelik gelişmeleri bugünden belirleyerek gerekli adımları atar.
- Şeffaflık: EPDK, faaliyetlerini yasalara uygun, ilgili tarafların erişimine açık olarak ve hesap verilebilirlik anlayışı çerçevesinde gerçekleştirir, gerekli bilgilendirmeyi yapar.
- Tarafsızlık: EPDK, tüm taraflara eşit uzaklıktadır; önyargısız, somut, veri ve bilgiye dayanan adil bir yaklaşım sergiler

- **Bağımsızlık:** EPDK, kanunların kendisine verdiği yetki ve sorumlulukları bağımsız olarak kullanır
- **Tutarlılık Ve Süreklilik:** EPDK faaliyet, hizmet ve uygulamalarında misyonu çerçevesinde her zaman dengeli ve doğru hareket eder.
- **Yenilikçilik Ve Sürekli İyileştirme:** EPDK, faaliyet ve süreçleri etkin yöntemlerle analiz ederek gerekli iyileştirmeleri yapar. EPDK, sürekli olarak alanındaki bilgileri ve gelişmeleri takip eder, bunları içselleştirerek yeni bilgiler üretir.

EPDK'nın süreç içinde yapmış olduğu çalışmalar:

Mesken Elektrik Enerjisi Fiyatlandırması:

EPDK her yılın Ocak, Nisan, Temmuz ve Ekim ayları başından geçerlik olma üzere 3 aylık dönemlerde (Ağustos- Eylül 2018 tarihlerinde değişiklik oldu) faturaya esas birim fiyatları ilan etmektedir.

Ekim 2013'ten 12 Aralık 2015 tarihine kadar faturalandırmaya esas birim fiyat kalemleri;

- 1- Enerji Bedeli
- 2- Kayıp – Kaçak Bedeli
- 3- Dağıtım Bedeli
- 4- Perakende Satış Hizmetleri Bedeli
- 5- İletim bedeli olmak üzere 5 kalem birim fiyattan oluşmakta idi.

Ocak 2016 tarihinden geçerli olmak üzere

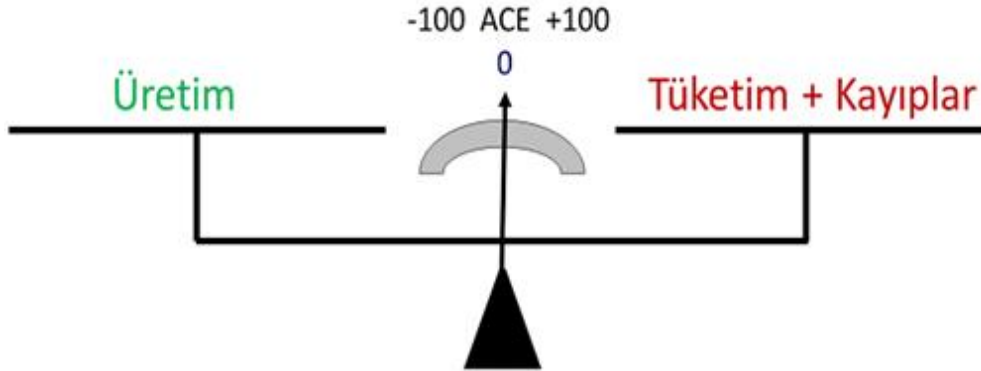
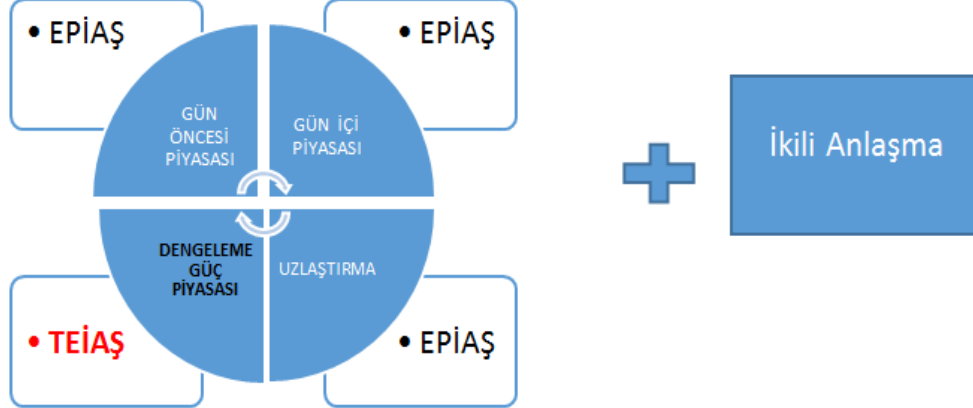
- 1- Enerji Bedeli
- 2- Dağıtım Bedeli ilan etmektedir.

(Kayıp – Kaçak, Perakende Satış Hizmetleri ve İletim bedelleri Dağıtım bedelinin içine konulmuştur.)

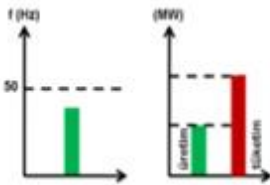
Fakat daha son yapılan düzenleme ile (EPDK yukarıdaki Enerji ve Dağıtım bedelini web sayfasında ayrı ayrı ilan etmesine karşın) Meskenlere düzenlenen faturalarda Enerji ve Dağıtım bedelinin toplamı olarak sadece **Enerji Bedeli** adı altında tek bir birim fiyat görülmektedir. Tüketiciler artık hiçbir detayı faturalarında görememektedir.

1- Enerji Bedeli Fiyatları:

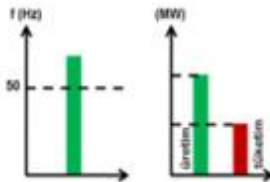
Elektrik enerji fiyatları; TETAŞ, EÜAŞ ikili anlaşmalar, Yenilebilir Enerji Kaynakları destekleme alımları, EPIAŞ tarafından gün öncesi ve gün içi oluşan fiyatlar ile Dengeleme Güç piyasası da İşletici TEİAŞ tarafından yük durumuna göre şebekeye enerji verip veya çıkararak oluşan fiyatlar üzerinden belirlenmektedir.

Elektrik Piyasası Şebeke Yönetmeliğine göre Şebeke Frekansı=50 Hz'dir

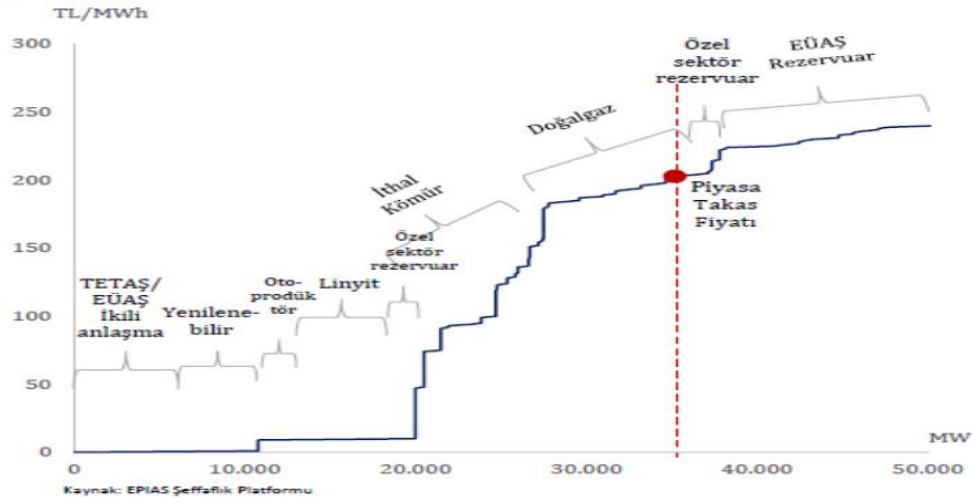

Frekans 50 Hz in altına inmiş ise üretim < tüketim anlamına gelir. Bu durumu düzeltmek için üretimi artırmak ya da tüketimi azaltmak gerekir.

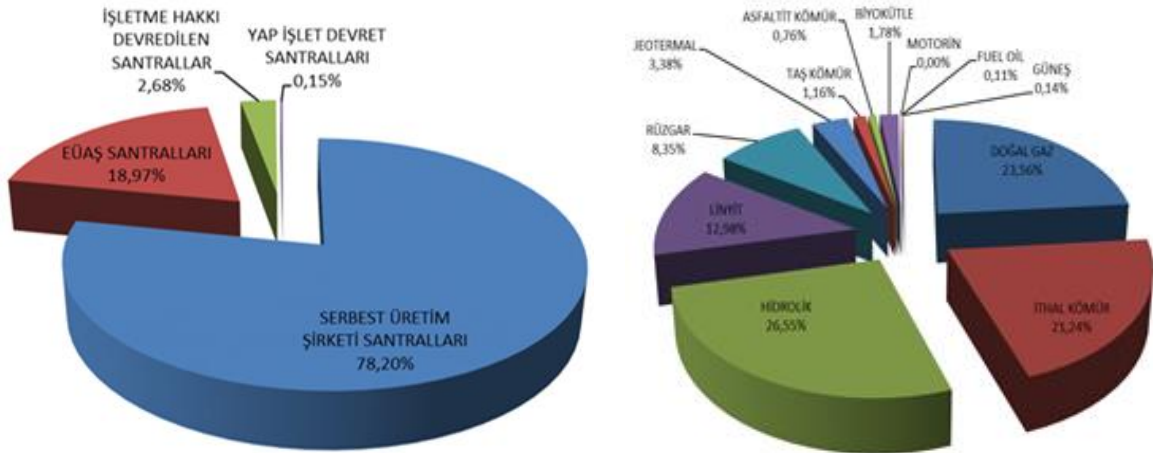

Frekans 50 Hz den büyük ise üretim > tüketim anlamına gelir. Bu durumu düzeltmek için üretimi azaltmak gerekir.

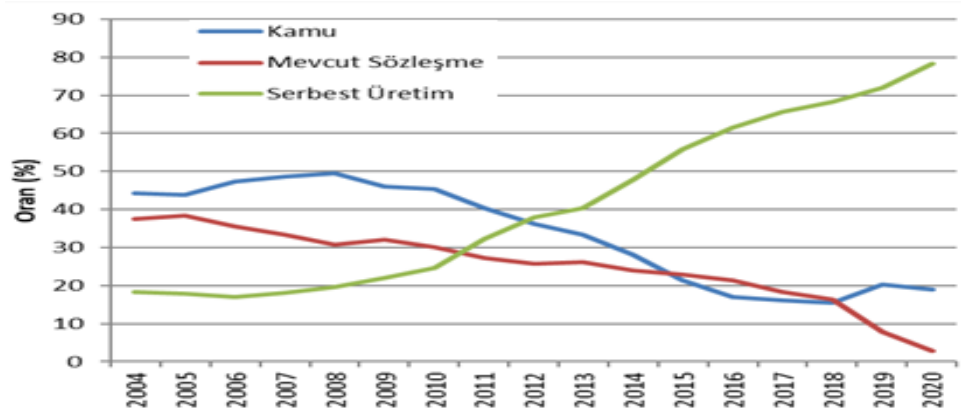
Piyasa Takas Fiyatları Nasıl Oluşur?

Alım sözleşmeleri ve Yenilenebilir Enerji Kaynaklarına yönelik destekleri dışında enerji fiyatları serbestçe belirlenmektedir.

Kaynak:EPDK 2020 Yılı Lisanslı Elektrik Üretimini Kuruluşlara Göre Dağılımı (%)

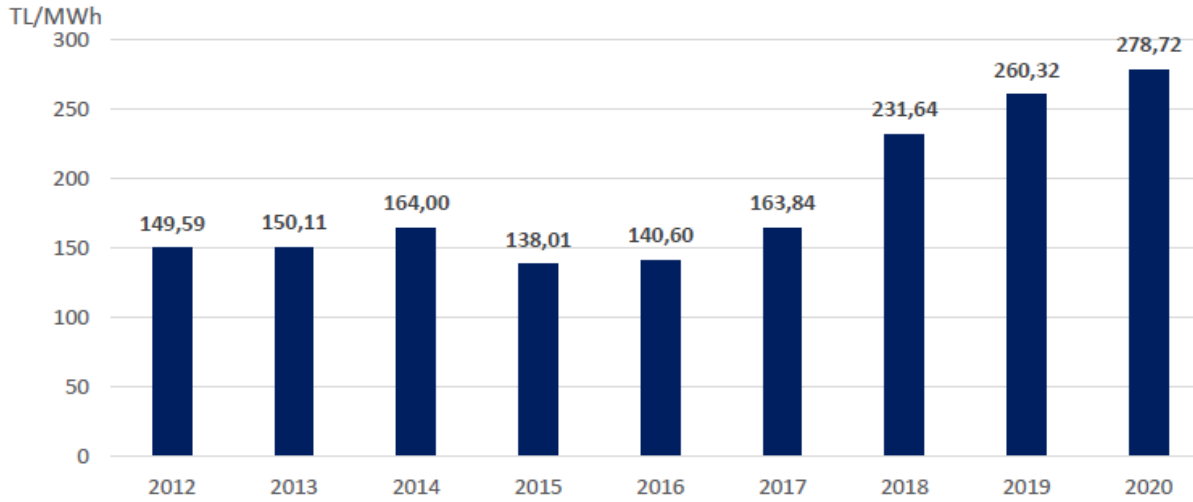

Kaynak:EPDK Yıllar İtibariyle Lisanslı Elektrik Üretimini Kamu-Özel Olarak Değişimi (%)

1 MWh elektrik enerjisinin yıllara göre ağırlıklı ortalama piyasa takas fiyatları aşağıdaki grafikte yer almaktadır.

Kaynak : EPIAŞ Yıllık Ortalama Piyasa Takas Fiyatı

Aylık PTF Ortalamaları				
	2019	2020	2021	2022
01 - Ocak	223,04	314,61	297,72	1.108,83
02 - Şubat	257,05	298,41	286,89	
03 - Mart	256,04	245,09	311,41	
04 - Nisan	187,15	181,16	312,15	
05 - Mayıs	196,17	203,22	360,59	
06 - Haziran	221,32	291,31	402,03	
07 - Temmuz	304,55	296,36	518,37	
08 - Ağustos	298,30	298,70	557,37	
09 - Eylül	297,90	308,20	520,86	
10 - Ekim	291,61	318,70	669,93	
11 - Kasım	297,87	295,51	830,96	
12 - Aralık	291,32	293,34	1.008,64	
Ortalama	260,32	278,72	508,10	1.108,83

Kaynak: EPIAŞ

EPDK tarafından 1 Ekim 2013'den 1 Ocak 2022 tarihine kadar yayınlamış olduğu Mesken tek zamanlı elektrik enerji birim fiyatlarının ve aylık enflasyon endeksine göre karşılaştırılması aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

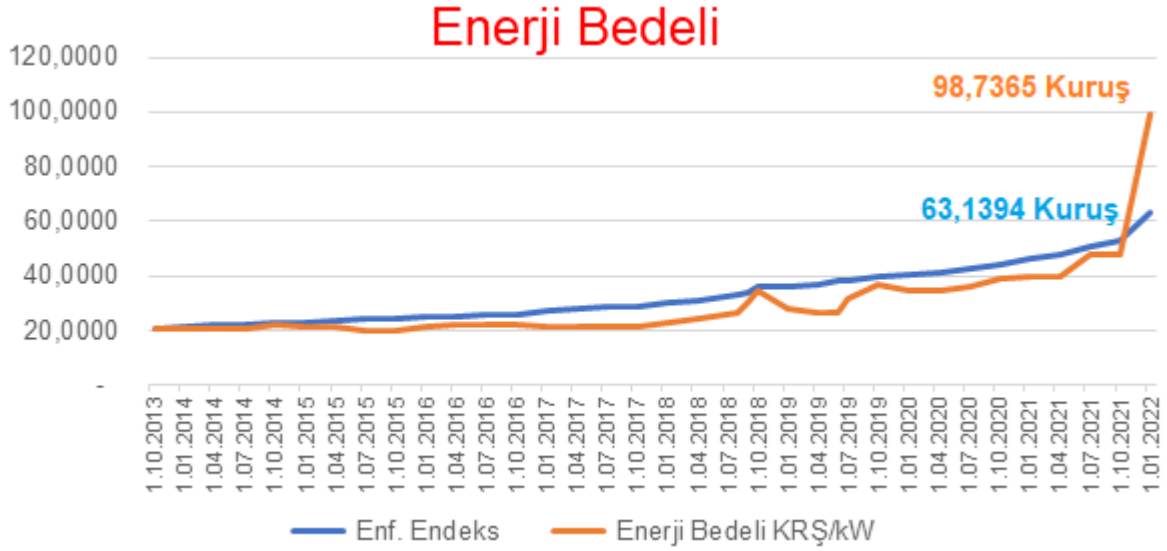
EPDK'nın Fiyat İlan Tarihi	Enflasyon Endeksine Bağlı Bedel KR₺/kW	Enerji Bedeli KR₺/ kWh
1.10.2013	20,6226	20,6226
1.01.2014	21,0925	20,7900
1.04.2014	21,8467	20,5580
1.07.2014	22,2969	20,7728
1.10.2014	22,4488	21,8111
1.01.2015	22,8157	21,6738
1.04.2015	23,5069	21,4581
1.07.2015	23,9013	20,1285
1.10.2015	24,2323	19,8545
1.01.2016	24,8248	21,3428
1.04.2016	25,2614	21,9475
1.07.2016	25,7264	22,1020
1.10.2016	25,9961	22,1020
1.01.2017	26,9423	21,4058
1.04.2017	28,1125	21,4058
1.07.2017	28,5317	21,4058
1.10.2017	28,9098	21,6100
1.01.2018	30,1575	23,0927
1.04.2018	30,9913	24,4666
1.08.2018	33,1007	26,7294
1.09.2018	33,8620	30,2732
1.10.2018	35,9953	34,5298
1.01.2019	36,2786	27,9098
1.04.2019	37,1000	26,3304
1.05.2019	37,7270	26,3304
1.06.2019	38,0854	26,3304
1.07.2019	38,0968	31,4926
1.10.2019	39,3326	36,4189
1.01.2020	40,3112	34,3800
1.04.2020	41,0287	34,8202
1.07.2020	42,3005	36,2671
1.10.2020	43,9397	39,2701
1.01.2021	46,3358	39,7629
1.04.2021	48,0564	39,6717
1.07.2021	50,3144	47,4253
1.10.2021	52,7450	47,4253
1.01.2022	63,1394	79.46 – 134,88 (*) (98,7365) @230kWh

(*) Enerji Birim Fiyatı ((150kWh*0,7946)+(80kWh*1,3488))/230kWh=0,987365 TL/kWh

EPDK'nın Mesken tek zamanlı elektrik enerji birim fiyatları ve aylık enflasyon endeksine göre karşılaştırıldığında; (230 kWh Aritmetik Ortalamasına göre) Enerji Kullanan Mesken Aboneleri bakımında Ekim 2013 tarihine göre enerji fiyatı Tüketici Enflasyonuna göre 63,1394 Kuruşu aşmaması gerekirken **230kWh tüketim miktarına göre kWh başına 98,7365 Kuruş olmuş ve kWh başına 35,6 Kuruş (99 Aylık Enflasyonunda üzerinde %56,37 lik) ARTIŞ** aşağıdaki grafik eğrilerinden de görülmektedir.

2- Dağıtım Bedeli Fiyatları:

EPDK 1 Ekim 2013'den 31 Aralık 2015'e kadar Enerji Bedeli dışında aşağıdaki 4 ayrı kalemler;

- 1- Dağıtım Bedeli,
- 2- Kayıp – Kaçak Bedeli,
- 3- Perakende Satış Hizmetleri Bedeli,
- 4- İletim bedeli için ayrı ayrı birim fiyat belirlenken

1 Ocak 2016 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere yukarıda sıralanan 4 ayrı kalem "Dağıtım Bedeli" içinde toplanmıştır. Tek bir bedel olduğu için 4 ayrı bedelin ayrıntıları tüketicilerden gizlenerek şeffaflıktan uzaklaşmış olundu.

Ayrıca Faturalarda başta Kayıp-Kaçak bedelleri olmak üzere vatandaşların itirazları ve dava süreçlerinden sonra 19 Aralık 2015 tarihli ve 29567 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan EPDK Tebliği ile Düzenlemeye esas işletme gideri hesaplamaları: İşletme Giderleri ve Dağıtım faaliyeti ile ilgili olmayan işletme giderleri olmak üzere 2 hesaptan oluşturularak; Dağıtım faaliyeti ile ilgili olmayan işletme giderlerinin (**Aşağıda yer alan ve kafalarımızda birçok soru işaretlerini de birlikte getiren bu bedeller**) %7 ye kadar artışına olanak sağlanması tüketicilere ilave yük getirmiştir.

Bölgelerinde Tekel olan Dağıtım Şirketlerinin dağıtım faaliyeti ile ilgili olmayan işletme giderleri aşağıdaki giderlerden oluşmaktadır. Süreç içinde aşağıdaki kalemlere ilaveler yapılmaktadır.

- Dava Giderleri, İcra Giderleri, Mahkeme Kararı Gereği Oluşan Tazminat ve Benzeri Giderleri (Emsal Kararlar Dikkate Alınarak Mahkeme Kararı Olmaksızın Ödenenler De Dâhil): Firmanın “yanlış yapacağı işlemlerden veya kendi kusuru sonucu meydana gelecek zararı neden Tüketicilere ödetilmek istenir?”
- Sosyal Sorumluluk Giderleri: Firmalar Sosyal Sorumluluk giderleri Vergi Öncesi Karlarından Yapar. Böyle bir bedel neden tüketicilerden istenir? Burada sanki Firma bir Vakıf, tüketicilerde doğrudan bağışçı oluyor.
- Seminer, Panel ve Konferans Giderleri: Kim için bu etkinlikleri düzenleyecekler? Amaçları nedir?
- Reklam Giderleri: Biz bu firmaları her ay gönderdikleri faturalardan tanımaktayız. Yapılacak reklamın Tüketicilere ne faydası vardır? Tüketici neden böyle bir bedel ödeyecek? Zaten Bölgesinde TEKEL.
- Dernek, Sendika ve Oda Aidatları: Dağıtım Firmaları bir araya gelip bir dernek kurarak kendi haklarını ve çıkarlarını nasıl maksimize etmek, politika geliştirmek için yapacakları faaliyetlerin giderlerini neden Tüketiciler ödeyecek?
- Temsil ve Ağırlama giderleri: Kimi ne amaçla ağırlayacaklar? Tüketicileri mi ağırlayacaklar?
- Danışmanlık giderleri, bağımsız denetim ve mali müşavirlik giderleri: İhale öncesi bilinen bir husus olmalı ve Firmalar tekliflerini buna göre vermiş olmalıydı.
- Yönetim ve destek hizmetleri giderleri: Firma; yönetici ve teknik personelinin ücretlerini de mi ayrıca istemektedir?

EPDK'nın Fiyat İlan Tarihi	Enerji Bedeli	Kayıp/Kaçak Bedeli	Dağıtım Bedeli	Perakende Satış Hizmet Bedeli	İletim Bedeli
1.10.2013	20,6226	4,3461	2,2580	0,4388	0,7205
1.01.2014	20,7900	3,3521	2,8081	0,5690	0,8668
1.04.2014	20,5580	3,4735	2,8254	0,7585	0,8706
1.07.2014	20,7728	3,3251	2,8861	0,6075	0,8945
1.10.2014	21,8111	4,6470	2,8623	0,8377	0,8903
1.01.2015	21,6738	4,0497	3,7104	0,7397	0,8748
1.04.2015	21,4581	3,9566	3,7437	0,9952	0,8949
1.07.2015	20,1285	5,5182	3,8110	0,6916	0,8992
1.10.2015	19,8545	5,5155	4,0051	0,7233	0,9501
				11,1940	
	Enerji Bedeli	Dağıtım Bedeli			
1.01.2016	21,3428	11,8407 (3 Ayda % 5,78 Artış)			
		5,8341	4,2365	0,7651	1,005
1 Ekim 2013 ile 31 Mart 2016 arası 30 Aylık Enflasyon %22,4 İken					
Ekim 2013'e Göre % Artış	3.5%	34%	88%	74%	40%

İhaleden seneler sonra ihaleyi kazanan firmalara %7 lik ilave para ödenmesi için düzenleme yapılması ADİL bir yaklaşımda değildir. Ülke genelinde Meskenlerde yaşayanların elektrik

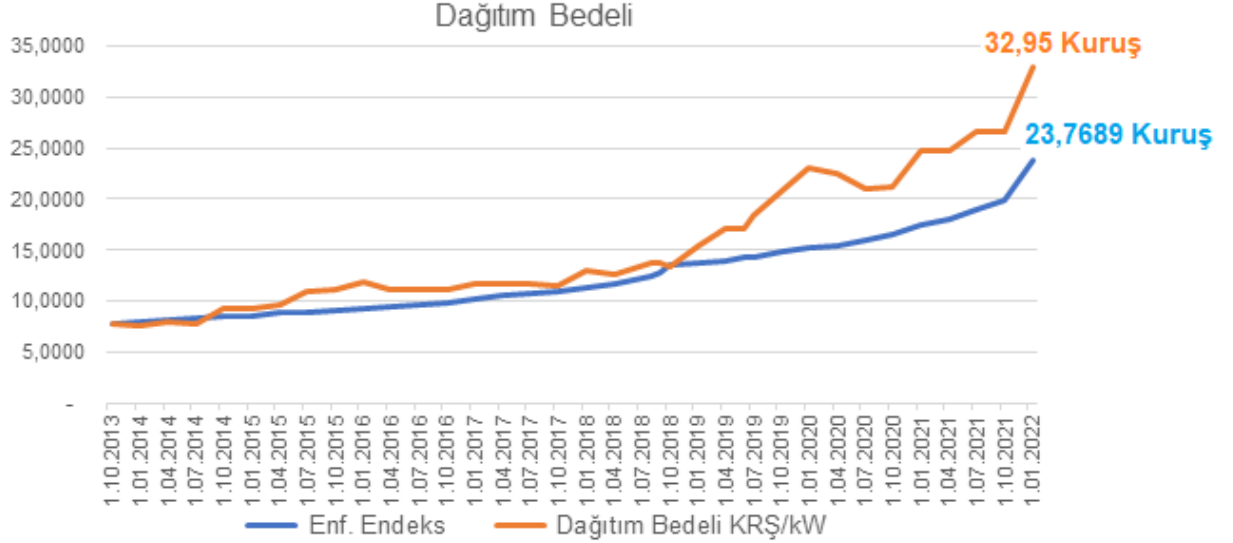

tüketimi göz önüne alındığında ihale sonrası "**Dağıtım faaliyeti ile ilgili olmayan işletme giderleri**" ile Tüketicilerinin üzerine haksız %7'lik ilave yük getirilmiştir.

EPDK'nın Fiyat İlan Tarihi	Enflasyon Endeksine Bağlı Bedel KRŞ/kW	Dağıtım Bedeli KRŞ/kW
1.10.2013	7,7634	7,7634
1.01.2014	7,9403	7,5960
1.04.2014	8,2242	7,9280
1.07.2014	8,3937	7,7132
1.10.2014	8,4509	9,2373
1.01.2015	8,5890	9,3746
1.04.2015	8,8492	9,5904
1.07.2015	8,9977	10,9200
1.10.2015	9,1223	11,1940
1.01.2016	9,3453	11,8407
1.04.2016	9,5097	11,2358
1.07.2016	9,6847	11,0813
1.10.2016	9,7863	11,0813
1.01.2017	10,1425	11,7775
1.04.2017	10,5830	11,7775
1.07.2017	10,7408	11,7775
1.10.2017	10,8831	11,5732
1.01.2018	11,3528	13,0444
1.04.2018	11,6667	12,6585
1.08.2018	12,4608	13,7320
1.09.2018	12,7474	13,7387
1.10.2018	13,5505	13,3206
1.01.2019	13,6571	15,4089
1.04.2019	13,9663	17,1147
1.05.2019	14,2024	17,1147
1.06.2019	14,3373	17,1147
1.07.2019	14,3416	18,3722
1.10.2019	14,8068	20,8565
1.01.2020	15,1752	23,0585
1.04.2020	15,4453	22,5831
1.07.2020	15,9241	21,0205
1.10.2020	16,5411	21,2381
1.01.2021	17,4432	24,6441
1.04.2021	18,0909	24,7423
1.07.2021	18,9409	26,5120
1.10.2021	19,8559	26,5120
1.01.2022	23,7689	32,9500

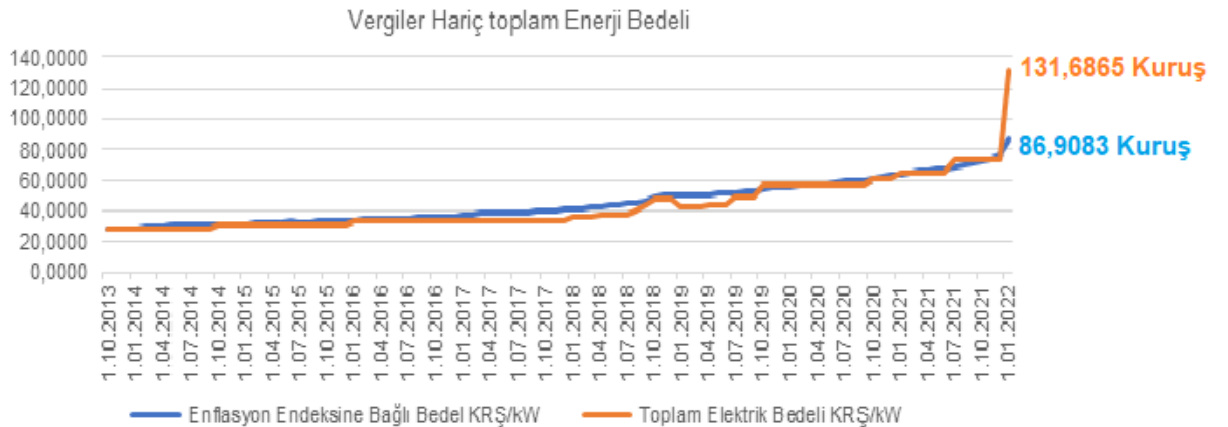
EPDK'nın Mesken Dağıtım Fiyatları ve aylık enflasyon endeksine göre karşılaştırıldığında; 99 Aylık süreç sonunda Enflasyonun üzerinde **kWh başına 9,1811 Kuruş (%38,63 lük) ARTIŞ** olmuştur.

3- Toplam Enerji Birim Fiyatı (Vergiler Hariç):

EPDK Son zamanda yapmış olduğu düzenleme ile Dağıtım fiyatlarını kendi web sitesinde ilan etmesi karşı Faturalarda Dağıtım bedelini ayrı göstermeyip Enerji ve Dağıtım bedeli tek bir toplam kalem olarak **Enerji Bedeli** olarak göstererek 2015 yılı sonuna kadar belirlemiş olduğu 5 ayrı kalemdaki bedelleri gizleyerek Şeffaflıktan uzaklaşmıştır.

EPDK tarafından 1 Ekim 2013'den 1 Ocak 2022 tarihine kadar belirlenmiş Mesken tek zamanlı elektrik enerji birim fiyatlarının ve aylık enflasyon endeksine göre (230 kWh aritmetik ortalamasına göre) karşılaştırılması aşağıdaki tabloda görüleceği üzere %51,52'lik artış oluşmuştur.

1 Ekim 2013 EPDK tarafından ilan edilen birim fiyatlar baz alınarak Vergiler Hariç Enerji+Dağıtım Toplam bedeli 1 Ekim 2013 tarihinde 28,3860 Kuruş iken 1 Ocak 2022 tarihine kadarki 99 Aylık bu süreçteki %206,17 enflasyona göre 86,9083 Kuruş olması gerekirken EPDK tarafından ilan edilen Vergiler Hariç Enerji+Dağıtım Toplam bedeli 1 Ocak 2022 tarihinde %363,91 artışla 131,6865 Kuruş olmuştur.

Enflasyona artışına göre de (131,6865-86,9083=) 63,1394 kuruşluk bir artış olmuştur. Enerji+Dağıtım bedelleri (230 kWh aritmetik ortalamasına göre) 99 Aylık Enflasyon oranlarına görede %51,52 artışla Tüketicilerin sırtına Enflasyonun üzerine kWh başına 44,48 kuruşluk yük getirmiştir.

4- Vergiler

Enerji Bedeli (Dağıtım Bedeli Hariç) Üzerinden Alınan Vergiler;

Enerji Fonu 2020 sonuna kadar Yüzde 1 sonrasında Binde 7 oranında alındı.

TRT Payı 2021 Sonuna kadar Yüzde 2 oranında alındı.

Elk Tük.Ver. Yüzde 5 oranında alınmakta

Ayrıca Yukarıdaki Vergiler Dahil **Toplam Bedel Üzerine Ayrıca %18 KDV** eklenmektedir.

1 Ocak 2022 Geçerli olmak üzere yapılan düzenleme ile Enerji Fonu ve TRT Payı Kaldırıldı

5- Elektrik Faturası

Ocak 2021 Faturası			Ocak 2022 Faturası		
Elektrik Tüketimi	230	kWh	Elektrik Tüketimi	230	kWh
Enerji Bedeli	0,397629	91,45 TL	Enerji Bedeli (*)	0,987365	227,09 TL
Dağıtım	0,246221	56,68 TL	Dağıtım	0,329500	75,79 TL
Enerji Fonu (%07)		0,64 TL	Enerji Fonu		TL
TRT Payı (%2)		1,83 TL	TRT Payı		TL
Elektrik Tüketim V		4,57 TL	Elektrik Tüketim V		11,36 TL
KDV Matrahı		155,18 TL	KDV Matrahı		314,24 TL
%18 kDV		27,93 TL	%18 kDV		56,56 TL
Toplam		183,11 TL	Toplam		370,80 TL

(*) Enerji Birim Fiyatı $((150*0,7946)+(80*1,3488))/230=0,987365$ TL

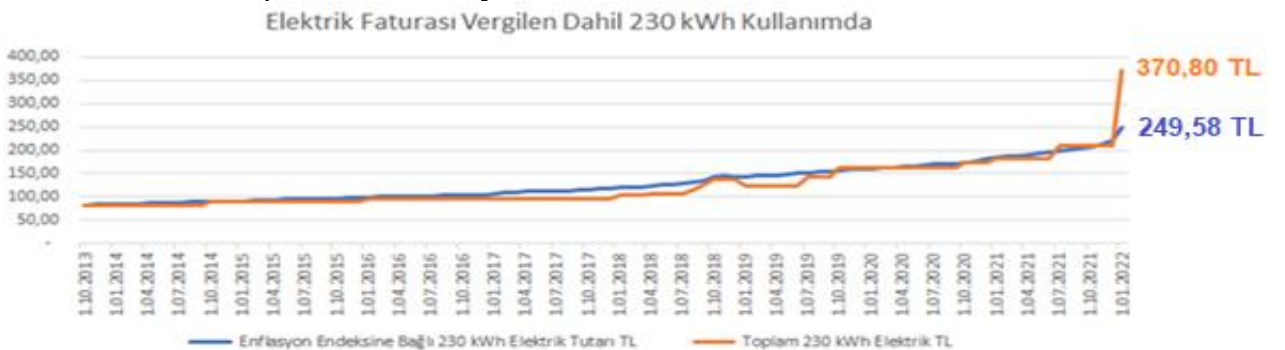
Vergilerin Toplam Fatura İçindeki payı % 19,10 dan 2022 başında %18,32 düşmüş olmasına karşın Ocak 2022'deki Faturalarda (Aylık 230 kWh tüketimde) % 1,68 Azalış 3,48 TL olacaktır.

Ocak 2021 ile Ocak 2022 Arası arasındaki Tüketici Enflasyondaki Değişim % 36 iken

Enerji Bedelindeki Artış %148,31

Dağıtım Bedelindeki Artış % 33,70

Fatura Toplamındaki Artış %102,50

6- Asgari Ücrete Göre Elektrik Faturalarının Karşılaştırılması:

Aşağıdaki tabloda 1.Ekim 2013 tarihinden başlayarak 1 Ekim 2020 tarihine kadar ki Ay bazında dönemsel olarak 230 kWh temel elektrik tüketimi esas alınarak o aylarda elde edilen asgari net ücret toplamına oranlanarak aşağıdaki tablo oluşturulmuştur.

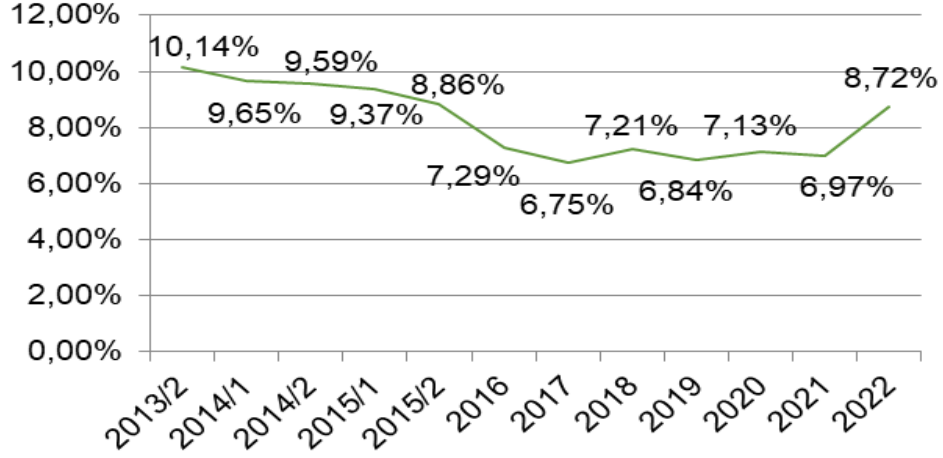
Dönem	Ay	Brüt Ücret TL	Net Ücret TL	Dönemsel Net Ücret Toplamı TL	Dönemsel Toplam Elektrik Faturası Toplamı TL	Dönemsel Fatura Toplamının Dönemsel Net Asgari Ücret Toplamına Oranı
2013/2	3	1.021,50	803,68	2.411,04	244,55	10,14%
2014/1	6	1.071,00	846,00	5.076,00	489,98	9,65%
2014/2	6	1.134,00	891,03	5.346,18	512,47	9,59%
2015/1	6	1.201,50	949,07	5.694,42	533,69	9,37%
2015/2	6	1.273,50	1.000,54	6.003,24	531,64	8,86%
2016	12	1.647,00	1.300,99	15.611,88	1.137,71	7,29%
2017	12	1.777,50	1.404,06	16.848,72	1.136,62	6,75%
2018	12	2.029,50	1.603,12	19.237,44	1.387,27	7,21%
2019	12	2.558,40	2.020,90	24.250,80	1.658,33	6,84%
2020	12	2.943,00	2.324,71	27.896,52	1.988,42	7,13%
2021	12	3.577,50	2.825,90	33.910,80	2.362,12	6,97%
2022	3	5.004,00	4.253,40	12.760,20	1.112,39	8,72%

Tabloda Ekim 2013 tarihinden başlayarak Mart 2022 tarihine kadar ki Ay bazında 230 kWh temel elektrik tüketimi dönemsel olarak esas alınarak o aylarda elde edilen asgari net ücret toplamına oranlanarak aşağıdaki grafik oluşturulmuştur.

Dönemsel Fatura Toplamının Dönemsel Net Asgari Ücret Toplamına Oranı

Meskenlerde 230 kWh Elektrik Faturasındaki yıllara göre değişiminin Asgari Ücretin yıllara göre değişimi aşağıdaki grafiğinde %10'lardan %7'ler seviyesine altına düşüp tekrar artış eğilimine girmiştir.

7- Yoksulluk Sorunu

Ülkemizde hiç geliri olmayanlardan başlayarak en yüksek geliri olanlar küçükten büyük gelire göre sıralanır. Hiç geliri olmayanlardan başlayarak en yüksek geliri olanlara 1 den başlayarak numara verilir. Ortada yer alan kişinin gelirine **Medyan Gelir** denir. 2020 yılında Medyan Gelir **24.788 TL** olmuştur.

Medyan Gelirin %60'ına diğer bir ifade ile 2020 yılında hiç geliri olmadan 14.873 TL kadar gelir elde edenler **Yoksul** olarak tanımlanmaktadır. 2020 yılında 14.873 TL kadar gelir elde edenlerin sayısı 17 Milyon 921 bin ve toplam nüfusa oranı da %21,9 olmuş. Aşağı yer alan tabloda görüleceği 2017 yılından itibaren kademeli olarak Yoksul Sayılarında ve oranlarda artış görülmektedir. 2020 yılında 2019 yılına göre Türkiye'deki Yoksul sayısında yüzde artış (17 Milyon 921 bin /17 Milyon 207 Bin) %4,15 lik artış olmuştur.

Bu durum 2020 yılında yıllık hiç geliri olmayandan 14.873 TL kadar geliri olanların sayısı 17 Milyon 921 Bin ve Yoksul sayısının ülke nüfusuna oranı ise %21,9 dir. 2020 yılındaki Türkiye'deki Yoksul sayısında 2019 yılına göre (17 Milyon 921 Bin / 17 Milyon 207 Bin) %4,15 lik artış olmuştur.

	Türkiye Genelinde Gelire Dayalı Yoksulluk Göstergeleri Medyan Gelirin %60'ına Göre							
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Medyan Gelir Yıllık (TL)	10.020	11.108	12.492	14.232	15.887	17.783	21.587	24.788
Yoksulluk Sınırı %60'a Göre (TL)	6.012	6.665	7.495	8.539	9.532	10.670	12.952	14.873
Yoksul Sayısı (Bin Kişi)	16.706	16.501	16.706	16.328	15.864	16.888	17.207	17.921
Yoksulluk Oranı (%)	22,4	21,8	21,9	21,2	20,1	21,2	21,3	21,9

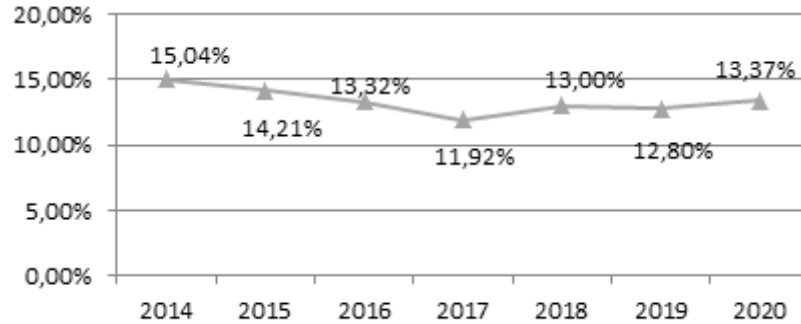

2014 ile 2020 yılları arasındaki Meskenlerde 230 kWh Elektrik Faturasındaki yıllara göre değerler ile Medyan Gelire Göre %60 Yoksulluk Sınırındaki Gelirlerin yıllara göre değerleri ve Yoksulluk sınırı içindeki Elektrik Faturasın yüzdesi aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

	%60 Medyan Gelire Göre Yoksulluk Sınırı Yıllık Gelir TL	Aylık 230 kW Elektrik Faturasının Yıllık Toplamı TL	Yıllık Fatura Toplamının Yoksulluk Sınırına Oranı
2014	6 665	1.002	15,04%
2015	7 495	1.065	14,21%
2016	8 539	1.137	13,32%
2017	9 532	1.136	11,92%
2018	10 670	1.387	13,00%
2019	12 952	1.658	12,80%
2020	14 873	1.988	13,37%

2014 ile 2020 yılları arasındaki Meskenlerde 230 kWh Elektrik Faturasındaki yıllara göre değerlerinin Medyan Gelire Göre %60 Yoksulluk Sınırındaki yıllara göre Gelirlerine oranı aşağıdaki grafikte de görüleceği üzere %15,04 lardan %13,37'ün seviyelere kadar düştüğü görülmektedir.

Yıllık Fatura Toplamının Yoksulluk Sınırına Oranı

2014 ile 2020 yılları arasındaki Meskenlerde 230 kWh Elektrik Faturasındaki yıllara göre değerler ile Medyan Gelire Göre %60 Yoksulluk Sınırındaki Gelirlerin yıllara göre değerleri ve Yoksulluk sınırı içindeki Elektrik Faturasın yüzdesi aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

2014 ile 2019 yılları arasındaki Meskenlerde 230 kWh Elektrik Faturasındaki yıllara göre değerlerinin Medyan Gelire Göre %60 Yoksulluk Sınırındaki yıllara göre Gelirlerine oranı aşağıdaki grafikte de görüleceği üzere %15,04 lardan %11,92'ün seviyelere kadar düştüğü ve tekrar çıkış eğilimine çıktığı görülmektedir.

	2014 Medyan gelirin %60'ına göre			2020 Medyan gelirin %60'ına göre		
	Yoksulluk Sınırı (TL)	Yoksul Sayısı (Bin kişi)	Yoksulluk Oranı (%)	Yoksulluk Sınırı (TL)	Yoksul Sayısı (Bin kişi)	Yoksulluk Oranı (%)
TR Türkiye - Turkey	6 665	16 501	21,8	14 873	17 921	21,9
İstanbul	8 765	2 406	17,0	19 523	2 941	19,2
Tekirdağ, Edirne, Kırklareli	8 164	254	16,1	17 852	356	19,8
Balıkesir, Çanakkale	6 821	312	19,3	14 328	359	20,7
İzmir	7 752	793	19,8	19 002	875	20,3
Aydın, Denizli, Muğla	7 394	496	17,6	15 993	535	17,3
Manisa, Afyon, Kütahya, Uşak	6 660	398	13,7	14 192	566	18,6
Bursa, Eskişehir, Bilecik	7 699	485	13,0	17 806	578	14,0
Kocaeli, Sakarya, Düzce, Bolu, Yalova	7 216	539	15,8	16 708	575	14,7
Ankara	9 000	926	18,5	19 036	1 087	19,6
Konya, Karaman	6 497	410	18,0	14 092	481	19,8
Antalya, Isparta, Burdur	7 727	583	20,7	16 551	627	19,8
Adana, Mersin	5 547	813	21,2	13 258	789	19,5
Hatay, Kahramanmaraş, Osmaniye	4 616	540	17,8	10 842	469	14,2
Kırıkkale, Aksaray, Niğde, Nevşehir, Kırşehir	5 837	205	14,0	13 383	308	19,7
Kayseri, Sivas, Yozgat	6 417	441	19,0	13 184	420	17,4
Zonguldak, Karabük, Bartın	7 836	147	14,9	16 366	142	14,1
Kastamonu, Çankırı, Sinop	6 383	107	14,6	15 244	185	24,0
Samsun, Tokat, Çorum, Amasya	5 502	428	16,1	12 930	560	20,3
Trabzon, Ordu, Giresun, Rize, Artvin, Gümüşhane	7 270	381	15,3	15 132	478	18,3
Erzurum, Erzincan, Bayburt	5 182	241	23,5	11 772	191	18,6
Ağrı, Kars, Iğdır, Ardahan	4 031	226	20,2	8 489	231	21,3
Malatya, Elazığ, Bingöl, Tunceli	4 950	312	19,0	11 712	268	15,5
Van, Muş, Bitlis, Hakkari	3 524	364	17,8	7 046	399	18,8
Gaziantep, Adıyaman, Kilis	4 505	346	13,5	10 753	395	14,0
Şanlıurfa, Diyarbakır	3 194	592	17,3	7 330	479	12,5
Mardin, Batman, Şırnak, Siirt	3 258	279	13,4	7 322	388	17,1

Yukarıdaki tabloda bölgelere göre yoksulluk verileri yer almaktadır. İstanbul incelendiğinde 2014 yılında yıllık hiç geliri olmayandan 6.665 TL kadar geliri olanların sayısı 2 Milyon 406 Bin ve İstanbul'daki Yoksul sayısının İstanbul nüfusuna oranı %17 iken 2020 yılında yıllık hiç geliri olmayandan 19.523 TL kadar geliri olanların sayısı 2 Milyon 941 Bin ve İstanbul nüfusuna oranı %19,2 olmuştur. 2020 yılındaki İstanbul'daki Yoksul sayısında 2014 yılına göre (2 Milyon 941 Bin / 2Milyon 406 Bin) %22,24 lik artış olmuştur.

Ülkemizde düşük gelir seviyesinde yer alan önemli bir yoksul kesimde enerji faturalarını boğazlarından keserek ödeyebilmektedir. Ödeyemeyip bağlantısı kesilenlerin bazıları da imkansızlıktan kaçak elektrik kullanmaya yönelmektedir.

İstanbul'un yukarıdaki tabloda yoksulluk verileri incelendiğinde; İstanbul'da 2014 yılında yıllık hiç geliri olmayandan 8,765 TL kadar geliri olanların sayısı 2 Milyon 406 Bin olup Yoksul sayısının İstanbul nüfusuna oranı %17 iken 2020 yılında yıllık hiç geliri olmayandan 19.523 TL kadar geliri olanların sayısı 2 Milyon 941 Bin olup İstanbul nüfusuna da oranı %19,2 olmuştur.

2020 yılındaki İstanbul'daki Yoksul sayısı 2014 yılına göre (2 Milyon 941 Bin / 2Milyon 406 Bin) %22,24 lik artış olmuştur.

Bölgelere göre Yoksul Sayılarında Sadece Akdeniz ve Doğu Karadeniz bölgelerinde azalış olmasına karşın sınıflama yapılan diğer 10 bölgede yoksul sayılarında artış olmuştur.

8. Kayıp – Kaçak

Aşağıdaki TEİAŞ tablosundan da görüleceği üzere 2013 yılından başlayarak Kayıp- Kaçak oranlarını %15,7 seviyesinden %10,8 seviyesine düşmüş olması önemli bir gelişmedir. Bu oranların daha da aşağılara çekilmesi önem arz etmektedir.

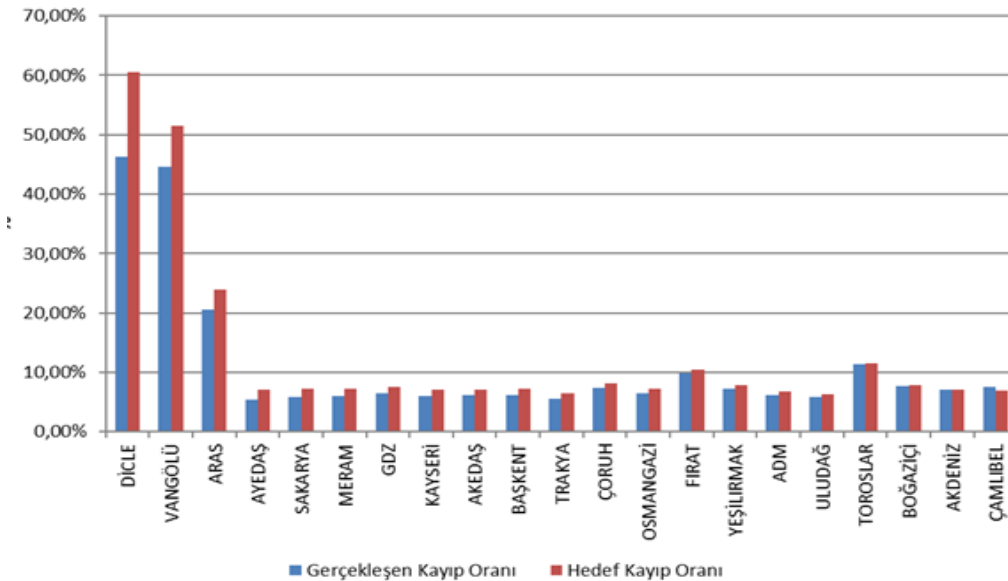
Diğer taraftan Kayıp konusu teknik bir kayıp olup, Kaçak konusunu ise Adli bir sorundur. Geçmiş yıllarda %75 lere varan Doğudaki Kayıp Kaçak enerji kullanım seviyesine bakıldığında sanki sadece kamu kurumları tarafında kullanılan enerjinin bedeli tahsil ediliyormuş izlenimini vermektedir.

ŞEBEKE KAYBI								
YILLAR	ŞEBEKEYE VERİLEN(1)	İLETİM	%	DAĞITIM	*	%	TOPLAM	%
2013	236406,4	5639,4	2,4	31495,1	*	13,3	37134,5	15,7
2014	247402,2	6271,2	2,5	31059,9	*	12,6	37331,1	15,1
2015	257035,0	5338,1	2,1	31190,2	*	12,1	36528,3	14,2
2016	268267,1	5607,6	2,1	30004,1	*	11,2	35611,7	13,3
2017	286985,8	5503,3	1,9	29156,2	*	10,2	34659,5	12,1
2018	292979,0	5120,3	1,7	26514,7,9	*	9,1	31635,0	10,8

* Kaynak : Türkiye Elektrik Dağıtım ve Tüketim İstatistikleri , 1994-2018
1)Şebekeye Verilen = Net Üretim+İthalat

Kaynak: TEİAŞ

Ülkemizde ilçelerimize kadar kurulmuş Kamuya ait Sosyal Yardım ve Danışma Vakıfları kanalı ile Yoksul halkın yaşam döngüsündeki Elektrik, Su ve Isınma gibi en temel ihtiyaçları sağlayacak politikalar geliştirmek Sosyal Devlet anlayışının da gereği olmalıdır.

Kaynak: EPDK 2020 Yılı Gerçekleşen ve Hedeflenen Kayıp Oranları

Dağıtım Şirketi	GERÇEKLEŞEN KAYIP ORANI			HEDEF KAYIP ORANI	HEDEF-GERÇEKLEŞEN KAYIP ORANI FARKI
	2019	2020	2019-2020 Değişim	2020	2020
DICLE	51,32%	46,32%	5,00%	60,45%	14,13%
VANGÖLÜ	47,56%	44,57%	2,99%	51,42%	6,85%
ARAS	21,64%	20,56%	1,08%	23,89%	3,33%
AYEDAŞ	5,05%	5,40%	-0,35%	7,15%	1,75%
SAKARYA	5,96%	5,93%	0,03%	7,25%	1,32%
MERAM	6,22%	6,05%	0,17%	7,19%	1,15%
GDZ	7,55%	6,43%	1,12%	7,53%	1,10%
KAYSERİ	6,02%	6,08%	-0,06%	7,15%	1,07%
AKEDAŞ	6,46%	6,10%	0,36%	7,12%	1,02%
BAŞKENT	5,89%	6,18%	-0,29%	7,18%	1,01%
TRAKYA	4,50%	5,58%	-1,08%	6,49%	0,91%
ÇORUH	7,38%	7,33%	0,05%	8,22%	0,89%
OSMANGAZİ	6,61%	6,54%	0,07%	7,20%	0,66%
FIRAT	9,93%	9,81%	0,11%	10,42%	0,61%
YEŞİLIRMAK	7,13%	7,28%	-0,15%	7,88%	0,59%
ADM	5,63%	6,18%	-0,55%	6,75%	0,58%
ULUDAĞ	4,82%	5,86%	-1,04%	6,30%	0,44%
TOROSLAR	11,76%	11,37%	0,39%	11,54%	0,17%
BOĞAZIÇI	7,96%	7,64%	0,32%	7,80%	0,16%
AKDENİZ	5,91%	7,08%	-1,18%	7,10%	0,02%
ÇAMLIBEL	4,75%	7,57%	-2,82%	6,95%	-0,62%

Kaynak:EPDK 2020 Yılı Gerçekleşen ve Hedeflenen Kayıp Oranlarının 2019 ile Karşılaştırması

21 dağıtım şirketinden Toroslar ve Boğaziçi hariç tamamının 2019 yılı için hedeflenen kayıp oranını tuttuğu, kayıp hedefleri bakımından 2019 yılında dağıtım şirketlerinin başarılı bir performans sergiledikleri görülmektedir. Hedefe göre en yüksek gelişme/iyileşme sırasıyla Dicle (%14,67), Vangölü (%7,18) ve Aras (%3,33) dağıtım bölgelerinde gerçekleş olmasına karşın mevcut durumda bu 3 Dağıtım Şirketinden Dicle'nin (%51,32), Vangölü'nün (%47,56) ve Aras'ın (%21,64) kayıp-kaçak enerji seviyelerinde olması da üzerinde daha fazla çalışma yapılması gerektiğini ortaya koymaktadır.

21 dağıtım şirketinden Toroslar ve Boğaziçi hariç tamamının 2020 yılı için hedeflenen kayıp oranını tuttuğu, kayıp hedefleri bakımından 2020 yılında dağıtım şirketlerinin başarılı bir performans sergiledikleri görülmektedir.

Hedefe göre en yüksek gelişme/iyileşme sırasıyla

Dicle (%14,13), Vangölü (%6,85) ve Aras (%3,33)

dağıtım bölgelerinde gerçekleşmiş olmasına karşın mevcut durumda;

bu 3 Dağıtım Şirketinden

Dicle'nin (%46,32), Vangölü'nün (%44,57) ve Aras'ın (%20,56)

kayıp-kaçak enerji seviyelerinde olması da üzerinde daha fazla çalışma yapılması gerektiğini ortaya koymaktadır.

9- ENERJİ PLANLAMASI

Enerji Planlaması “Enerji – Ekoloji – Ekonomi” ekseninde yapılmaktadır.

Günümüzde Enerji Politikalarına yön verenler konuyu (Enerji – Ekoloji – Ekonomi) olmak üzere 3 başlık altında incelenmektedirler. Bunu 3E olarak isimlendiren iktisatçılarda bulunmaktadır.

Enerji Başlığı:

Enerjinin üretimi için yapılacak yatırım ve işletim maliyetlerinin incelenmesi, ekonomik ömrünü tamamlayan enerji tesislerinin sökülüp atıklarının bertaraf edilmesi, tesis alanının kamunun kullanımına hazır hale getirilmesi sonucu çıkacak maliyetlerin incelenmesi,

Ekoloji Başlığı:

Enerjinin üretilmesi sırasında çevreye (Hava kirliliği, küresel iklim değişimi ve gıda krizi vb.) ve canlı yaşamına vermiş olduğu zararlar.

Ekonomi Başlığı:

Doğal kaynak stoklarının, üretim ve tüketim faaliyetlerinin ve çevresel sonuçlarının hesaba katılarak kısa ve uzun dönemli analizlerin yapılmasıdır.

Toplumsal Yarar:

Hukuksal ve Yatırım Düzenlemelerinde Topluma ve/veya çeşitli kesimlere Çevresel, Ekonomik, Sosyal, Kültürel, Bölgesel Doğrudan veya dolaylı pozitif veya negatif etkilerini (Fayda ve Maliyetlerini) ölçebilen, risklerini tanımlayabilen pozitif ve normatif analiz teknikleri olup ve bunların dünyanın pek çok yerinde kullanılmaktadır. Bu çalışmalarda Çevresel Analiz (ÇED),_Ekonomik Analiz, Sosyal Analiz, Sosyo-Kültürel Analiz, Bölgesel Analizler gibi analizlerin bir arada değerlendirilmesi ile Yatırım Projesinin Topluma Yararı olup/olmayacağına hususunda kanaatin oluşmasıdır.

Sürdürülebilir kalkınma için enerji planlamasında dikkat edilmesi ve değerlendirilmesi gereken hususlar;

- Enerji Yatırımlarında toplam proje maliyetlerin hesaplanmasında aşağıdaki 4 kriter dikkate almak gerekir.
  1. Tesisin Yatırım Maliyeti,
  2. İşletim süresi içindeki İşletim Maliyetleri
  3. Sökülüp atıkların bertaraf edilmesi ve tesis alanının düzenlenerek kamunun kullanımına hazır hale getirilmesi maliyetleri
  4. Toplumsal Maliyetler;

2012 yılında TEİAŞ tarafından yapılan Talep tahminine göre 2023 yılında kurulu gücümüz 115.000 MW Enerji Tüketimimiz 500 Milyar kWh olarak ön görülmesine karşılık

2012 yılındaki Enerji Kurulu Gücümüzü	57.059 MW	(239 Milyar kWh)
Yapımı Devam Edenler	54.928 MW	(277 Milyar kWh)
Başvurusu Uygun Bulunanlar	14.789 MW	(78 Milyar kWh)

Başvurusu İncelenenler 27.526 MW (160 Milyar kWh)
Nükleer Enerji Hariç olmak üzere toplam 154.302 MW (755 Milyar kWh) çalışmalar yapılmaktadır.

10- EPDK'NIN YAPISI

EPDK'nun başında Kurul Başkanı, İkinci Başkanı olmak üzere toplam 7 (daha önce 9) üyeden oluşan Enerji Piyasası Denetleme Kurulu tarafından yönetilmekte olup görev süreleri 6 yıldır. 6 yıllık süreleri biten üyeler tekrar atanabilmektedir.

Kurul üyeleri; Hukuk, siyasal bilgiler, idari bilimler, kamu yönetimi, iktisat, mühendislik, işletme ya da maliye dallarında eğitim veren en az 4 yıllık yüksek öğretim kurumlarından mezun olmuş, kamu kurum ve kuruluşlarında veya özel sektörde en az on yıl deneyim sahibi kişiler arasından Bakanlar Kurulunca atanmaktadır. Kurul Başkan ve İkinci Başkanı atamayla Bakanlar Kurulunca görevlendirir.

Başkana bağlı olarak çalışan Elektrik Piyasası, Doğalgaz Piyasası, Petrol Piyasası, Sıvılaştırılmış Petrol Gazları Piyasası, Tarifeler, Denetim, Kamulaştırma, Hukuk, Strateji Geliştirme ile İnsan Kaynakları ve Destek Birimleri Daire Başkanlıklarının yanı sıra Basın Halkla İlişkiler Müşavirliği, Kurul Hizmetleri ile Başkanlık Özel Kalem Müdürlüğünden oluşan hizmet Birimlerinden oluşmaktadır.

Kurul Üyelerinin geçmiş çalışmalarına bakıldığında, Devlet Kurumlarında ve enerji sektöründe faaliyet gösteren şirketlerde çok önemli görevler üstlenerek piyasalara yön vermiş isimlerden oluşmaktadır.

11. Sonuç:

A. 2015 Yılı sonuna kadar “Enerji Bedeli, Dağıtım Bedeli, Kayıp – Kaçak Bedeli, Perakende Satış Hizmetleri Bedeli ve İletim Bedeli” olmak üzere 5 ayrı birim fiyat faturalarımızda yer almışken Yukarıdaki tablodan da görüleceği üzere 30 aylık enflasyon %22,4 iken Dağıtım Şirketlerinin Hizmetlerine %88 zam yapılmıştır. Bu oran o dönemde gerçekleşen enflasyonun 4 katı olup, izahtan da yoksundur. Sonuçta verilen bir hizmettir.

1 Ekim 2013 ile 31 Mart 2016 arası 30 Aylık Enflasyon %22,4 İken					
	Enerji Bedeli	Kayıp/Kaçak Bedeli	Dağıtım Bedeli	Perakende Satış Hizmet Bedeli	İletim Bedeli
Ekim 2013'e Göre % Artış	3.5%	34%	88%	74%	40%

EPDK tarafından “Enerji Bedeli, Dağıtım Bedeli, Kayıp – Kaçak Bedeli, Perakende Satış Hizmetleri Bedeli ve İletim Bedeli” 5 ayrı bedelin ayrı ayrı ilan edilmemiş olması ile başlayan süreç 2016 yılının başında itibaren 2 birim fiyat açıklaması daha sonra da meskenlere düzenlenen Elektrik Enerjisi faturalarında sadece “Enerji Bedeli” adı altında 1 birim fiyat yer almıştır.

Yine 2016 yılı başında itibaren İşletme Giderlerinin %7'sine kadar İşletme dışı giderleri de ödenerek özellikle Türkiye sathında 21 Bölgede (Bölgesinde tekel olan) faaliyet gösteren

Dağıtım Şirketlerinin tüketicilere sundukları hizmet objektif kriterlerle performanslarının değerlendirmeleri Fayda/maliyet analizleri şeffaf bir şekilde kamuoyuna sunulmamış ve hesap verilebilir olma görevleri yerine getirmemişlerdir.

- B. Ekim 2013 yılından bu yana 99 Ayda Enflasyon %206,17 artmışken:
- Mesken tek zamanlı elektrik enerji birim fiyatlarının ve aylık enflasyon endeksine göre karşılaştırılması aşağıdaki tabloda görüleceği üzere kWh başına enflasyonunda üzerinde (230 kWh aritmetik ortalamasına göre) 63,1394 kuruşa gelmesi gerekirken, Enerji+Dağıtım bedelleri (230 kWh aritmetik ortalamasına göre) %378,88 artışla 98,7365 olmuştur. Enflasyona göre de 35,60 kuruş (%51,52'lik) ARTIŞ olmuştur.
  - Dağıtım Fiyatları 99 Ayda Enflasyonun üzerinde kWh başına 9,1811 Kuruş (%38,63 lük) ARTIŞ olmuştur.
  - Vergiler Hariç Enerji+Dağıtım Toplam bedeli 63,1394 kuruş iken, Enerji+Dağıtım bedelleri (230 kWh aritmetik ortalamasına göre) %363,91 artışla 131,6865 olmuştur. Enflasyonun üzerine 44,48 kuruş (%51,52) ARTIŞ olmuştur.
  - Toplam Fatura İçindeki Vergilerin % 19,10 dan 2022 başında %18,32 düşmüş olmasına karşın Toplam Vergilerdeki Azalış % 9,38 olmasına karşın toplam Ocak 2022'deki Faturadaki Azalış % 1,68 (Aylık 230 kWh tüketimde) 3,48 TL olmuş.
- C. Ocak 2021 ile Ocak 2022 Arası arasındaki Tüketici Enflasyondaki Değişim % 36 iken
- Enerji Bedelindeki Artış %148,31
  - Dağıtım Bedelindeki Artış % 33,70
  - Fatura Toplamındaki Artış %102,50
- D. EPDK'nın kendi belirlediği en başta belirttiğimiz Stratejik Amaçlarına, Değer İfadelerine, Misyonuna, Vizyonundaki "**Güçlü, Rekabetçi ve Şeffaf**" hedeflerine uygunluk sağlayamamış, kendi hedeflerinin uzağında kalmıştır.
- E. Elektrik dağıtım hizmetlerinin Kamu tarafından mı verilmeli; yoksa bugünkü gibi Özel Sektör tarafından mı verilmesinin daha uygun olacağı sorularına cevap bulmak açıklanan verilerle mümkün değildir. Gizlenen veriler bu hizmetlerin tekrar "**Kamu tarafından verilmelidir**" görüşlerini ve tartışmalarını haklı çıkarmaktadır.
- F. Su ve Isınma gibi Elektrik de İnsan yaşam döngüsü içinde en temel hak olup, kamusal kesimlerin denetiminde üretilmesi, iletilmesi ve dağıtımı en ucuz hale getirilmelidir.
- G. Nimetlerin paylaşımı kadar külfetlerin de paylaşımı esas olmakla birlikte 2020 yılında Asgari Ücretin bir yıllık toplamı 27.888 TL iken ülkemizdeki 2020 Medyan Gelir de 24.788 TL olmuştur. (Hiç geliri olmayandan en büyük gelire kadar sıralandığında ortada yer alan kişinin Geliri) Medyan Gelir; Asgari Ücretin altındadır. Nerede ise hiç geliri olmayandan asgari ücret kadar gelir elde edenlerin sayısı toplumun %60'na yakındır. Ekonomik krizin derinleştiği günümüzdeki verilerle sorun daha da derinleşmektedir.
- H. Ülkemizde düşük gelir seviyesinde yer alan önemli bir yoksul kesimde enerji faturalarını boğazlarından keserek ödeyebilmektedir. Ödeyemeyip bağlantısı kesilenlerin bazıları da

imkansızlıktan kaçak elektrik kullanmaya yönelebilmektedir. Ülkemizde ilçelerimize kadar kurulmuş Kamuya ait Sosyal Yardım ve Dayanışma Vakıfları kanalı ile Yoksul hakkın temel ihtiyaçları olan Elektrik, Su ve Isınma temel ihtiyaçları sağlayacak politikalar geliştirerek kaçak kullanımın vakalarının önüne geçmek, Yoksul insanlarımızın yaşam haklarına şeffaflık içinde çözümler bulmak ve düzenlemek; Kamusal Düzen açısından Sosyal Devlet anlayışı olmalıdır.

- I. İnsan yaşam döngüsünde önemli yer tutan; Su, Isınma ve Elektrik Enerjisi en temel insan hakkı olarak ele alınmadır. Özellikle %18 Katma Değer Vergisi Meskenlerde kaldırılmalıdır.
- J. Sürdürülebilir Kalkınma için Enerji Planlaması ve yönetilmesi, Enerji-Ekoloji-Ekonomi çerçevesinde konuları ele alınarak Toplumsal Fayda ve Maliyetler kamunun bilgisine ve görüşlerine sunulmalıdır.
- K. EPDK gibi önemli bir kurumun, mevcut teşkilat yapısı ile; akaryakıt, doğalgaz ve elektrik fiyatlarına ilişkin çalışmalarda, başta dar gelirli hane halklarından büyük işletmelere kadar geniş kesimlerdeki tüketicileri memnun edememiştir. Cumhurbaşkanlığına bağlı olarak Kurul yapısı değiştirilerek Kamu – Sektör Firmaları – Tüketicilerin Olduğu 3 tarafın yer alacağı bağımsız yapısı ile beklentileri karşılayabilir.

1- Devlet kademeleri için;

- Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Temsilcisi
- Adalet Bakanlığı Temsilcisi
- Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Temsilcisi
- Sağlık Bakanlığı Temsilcisi
- Kalkınma Bakanlığı Temsilcisi
- Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Temsilcisi

2- Üretim/Dağıtım kuruluşları Temsilcisi;

- Elektrik Piyasaları Sektör Temsilcisi
- Akaryakıt Piyasası Sektör Temsilcisi
- Doğal Gaz Piyasası Sektör Temsilcisi

3- Tüketici Temsilcileri;

- Akaryakıt Piyasası Tüketici Temsilcisi
- Doğalgaz Piyasası Tüketici Temsilcisi
- Elektrik Piyasası Tüketici Temsilcisi
- Çevre konusunda çalışan Sivil Toplum Örgütü Temsilcisi

KAYNAKLAR

- 1- Elektrik Birim Fiyatları <http://epdk.org.tr>
- 2- EPDK: Elektrik Piyasası 2019 Yılı Piyasa Gelişim Raporu
- 3- EPIAŞ Şeffaflık Platformu
- 4- TÜİK Yoksulluk Verileri
- 5- Asgari Ücret Verileri <https://www.ailevecalisma.gov.tr/>
- 6- Aylık Enflasyon Verileri <https://www.tcmb.gov.tr/>
- 7- <https://www.teias.gov.tr/tr-TR/turkiye-elektrik-uretim-iletim-istatistikleri>